Çeviri: Sevinç Beyza Toktay
Editör: Özge Soysal

Annenin arzusunun metaforlaştırılması bugün nereye evriliyor?[1]

Christine Dura Tea[2]

"Psikozlar" sorusunu izah etmek adına, 2008 yılından bu yana Nice'de bulunan Chrysalides[3] derneğinde yürütülen klinik bir deneyimden yola çıkacağım. Çocuklara ve ailelerine yönelik konsültasyon konusu bir ruh sağlığı meselesinin değil ama bir sosyal uyum aygıtının yetki alanına girmektedir. Bu sayede teşhis sorunsalına mesafeli yaklaşabiliriz, fakat bu ondan muaf olduğumuz anlamına gelmez. Yıllar içerisinde bu konsültasyon konusu, şehir politikalarının ruh sağlığı temasının kapsamına girmiştir. Çocukların ve ailelerin birçoğu okullar tarafından kişiler arası iletişim becerileri, öğrenme ve entegrasyon sorunları nedeniyle yönlendirilse de arka planda görüştüğümüz ailelerin %90'u göçmen kökenli olup sosyal, idari, barınma, istihdam ve hatta ruh sağlığı sorunları yaşamaktadır. Çocuklarla ve ergenlerle çalışırken bir kadının -anne olsun ya da olmasın- günümüzdeki yaşamında "annenin arzusunun metaforlaştırılması" sorusunun çocuk ile gerçekleşen çalışmada önemli ve hatta kaçınılmaz bir soru olduğunu düşündüm. Ve Freud'dan Lacan'a teorinin bu noktası -Oedipus Karmaşasından Baba'nın Adı'na ve Boromeen Düğümlere kadar- psikoz üzerine okumalarımda bana yol gösterebilmektedir.

METAFOR VE ÜÇLÜ

Esasen "bugün" sözcüğünü mütemadiyen yenilenen bir zamansallık olarak duyalım. Zira metaforlaştırma işlemleri bir öznenin tüm yaşamı boyunca durmaksızın gelişmeye devam eder.

---

[1] Bu yazı Marika Bergès-Bounes, Jean Marie Forget editörlüğünde çıkan "*Les psychoses chez l'enfant et l'adolescent"* kitabında yayınlanmıştır. (Toulouse, érès, 2016, s.245-255)

[2] Christine Dura Tea, psikanalist, A.L.I (Association Lacanienne Internationale) üyesi, ALI Cote d'Azur'un kurucusu.

[3] Kurumsal mekânlarda ve kentte (cité) dilin kullanımı ve etkilerini ele alan bir dernek.

Lacan annenin arzusunun metaforlaştırılmasını "Shreber'in tarafından[4]" ve "Küçük Hans[5]" üzerinden biçimlendirir ki bu metafor baba metaforu, yani Baba'nın Adı olmaksızın gerçekleşemez. Aşağıda bulunan bu formül, baba ve anne arasında, babanın yasası ve annenin arzusu arasında tesis edilen sembolik bir ilişkinin yazılışıdır.

$$\frac{\text{Baba'nın Adı}}{\text{Annenin arzusu}} \bullet \frac{\text{Annenin arzusu}}{\text{özneye gösterilen}} \longrightarrow \text{Baba'nın Adı} \left(\frac{\text{A}}{\text{Fallus}}\right)$$

Bu baba metaforu, - bir dil gibi yapılanmış bilinçdışında yasayı temsil eden- Baba'nın Adı Lacan'ın adlandırdığı bir başka gösteren olan "annenin arzusu" göstereninin ikamesidir. Ayrıca 1957'deki aynı seminerde, psikoz ve nevroz arasındaki soru bize bu noktada isabetli görünür: "*Psikozun açığa çıkabilmesi için Baba'nın Adı hesaptan düşülmelidir. Yani Baba'nın Adı hiçbir zaman Öteki'nin yerine gelmemiş ve özneye sembolik karşıtlık içerisinde çağrılmamıştır. Baba'nın Adı'nın bu yerdeki başarısızlığı, gösterilende açtığı delik sonucunda, imgeselin gittikçe artan felaketinin çıktığı gösterenin yeniden düzenleniş silsilesini başlatır ve bu gösteren ve gösterilenin sanrısal bir metaforda sabitlendiği aşamaya ulaşılıncaya dek sürer. Peki ama Baba'nın Adı, özne tarafından kendisine gelebileceği tek yere ve hiçbir zaman bulunmadığı yere nasıl çağrılabilir? Gerçek bir babadan itibaren, öznenin gerçeklikteki babasından farklı olarak. Yine de bu Bir baba, öznenin onu daha önceden çağıramadığı bu yere gelmelidir. Burada bu Bir babanın, özneyi içine düştüğü erotize edilmiş saldırganlık alanında onu ilgilendiren imgesel çifti temel alan, a-a', yani ben nesnesi ya da ben gerçekliğine dayalı bir ilişkide üçüncü bir konuma yerleşmesi yeterlidir*[6].

Peki bugün *baba metaforu* metaforik işlemler yapabilmemize izin verir mi? Association Lacanienne Internationale'de Lacan'ın son derslerini okumamız, yapısalcı biçimciliğin yapısını saptamamıza ve *L'Étourdit* metnindeki "*Yapı dilde meydana gelen gerçektir*" ifadesini tekrar gün yüzüne çıkarmamıza olanak sağladı. Böylece Lacan, bizi annenin arzusunun dilde meydana gelen

[4] J. Lacan, "D'une question préliminaire à tout traitement possible de la psychose", *Écrits*, II, Paris, Le Seuil, 1971.
[5] J. Lacan, Le Séminaire, Livre IV (1956-1957), La relation d'objet, éd. ALI, 1994.
[6] J. Lacan, Le Séminaire, Livre IV (1956-1957), *La relation d'objet, op. cit*.

Gerçek'teki metaforlaşmasını takip etmeye ve özneye tutarlılık kazandıran üç boyuta; yani Gerçek, İmgesel ve Sembolik'i dayanak almaya teşvik eder. Zira "semboliğin daireler çizdiğini ve yalnızca oluşturduğu deliğe bağlı olduğunu" iyi bilmekteyiz.

METAFOR VE GERÇEK

Özellikle küçük çocuklarla yürüttüğümüz çalışmalarda, gerçek ve metaforu birbiriyle işlemenin bazen ne kadar zor olabileceğini görebiliyoruz. Zira çocuklarda gözlemlediğimiz şey "*bastırma ne kadar az gerçekleşirse, metaforlaştırma süreçleri de o kadar az gerçekleşir. Çocuk uzun süre boyunca yalnızca metonomik bir şekilde düşünebildiği için Gerçek'in daha fazla avı olur.*"[7] Günümüzde bu durum anneler için de geçerlidir. Karşılaştığım ve çocuklarına eşlik eden bu genç ebeveynler "zevk fazlası/artı zevk" ekonomisine kapılmış durumdalar. Peki bu ebeveynler hangi makamda[8] düşünmektedirler? Dolayısıyla, yapıya dair dayanak noktalarımız oldukça zor ve karışıktır. Kimi yazarlar "sıradan psikozun" söz konusu olduğu konusunda ısrarcıdır. Fakat bu formülasyon her şeyi açıklayamaz. Klinisyenin sorusu aynı kalır. Çünkü bu halen semptomun "çeşitliliği"[9] karşısında klinisyene düşen ayırma/ayrılma (séparation) çalışmasıyla ilgilidir ve doğru sözcelemeyi ve semptomatik değişkenliği yoğunlaştıran şey olarak duyulmalıdır.

"Daha fazla zevklen" mantığı etrafında dönen "bu yeni ruhsal ekonomi"[10]de aile artık Odipal olmak zorunda değildir. Dolayısıyla sıklıkla geleneksel aile modellerinin (karma aileler, tek ebeveynli aileler, aynı cinsiyetten aileler) parçalanışıyla karşı karşıya kalırız. Bununla birlikte göçmen ve mülteci ailelerle gerçekleştirdiğimiz konsültasyonlarda zorluklar iki katına çıkar. Çünkü bu görüşmelerde akrabalık sistemlerini anlamak kimi zaman güçtür, bizi şaşırtabilir; bu nedenle de yapıya dair meseleleri kavramakta zorlanırız. Peki daha önceden anaerkil olarak

---

[7] R. Lévy, "Métaphore et réel", Analyse freudienne presse, no 16, 1/2009, s. 127-132.

[8] Yazının orijinalinde "mode" olarak kullanılan sözcük Türkçe'ye bir yeri işaret eden makam kelimesi ile çevrilmiştir. "Mode" sözcüğü Türkçede aynı zamanda "biçim, şekil, tarz, yol" sözcükleriyle de karşılanır. Güncel klinik karşılaşmalarımızda aile mefhumunun sembolik bir adresi işaret eden "yer" sorunsalına dair geçirdiği erozyon göz önünde bulundurularak bu sözcük "makam" ile karşılanmıştır. (ç.n)

[9] J. Lacan, Le Séminaire, Livre XXIV, *L'insu que sait de l'une-bévue s'aile à mourre*, inédit, séance du 11 janvier 1977.

[10] C. Melman*, L'homme sans gravité*, Paris, Denoël, 2002

yapılanmış Afrika veya Asya toplumlarında ataerkil olana geçişin yapısal açıdan sonuçları neler olmuştur? Ortak bir nokta egemendir: Anne genellikle aileden sorumludur. Aileyi o destekler. Böylelikle şu soruyu sorabiliriz: Çocuk sıklıkla metaforlaştırılmamış bir anne yasasına boyun eğdiği bir durumda olduğunda, baba metaforunun pusulası nasıl işler?

Sonuç olarak birazdan ele alacağımız klinik örnekler, Chrysalides derneğinin bilhassa ilgilendiği psikoz konusunun eklemlendiği bir diğer soru ile bağlantılıdır: Bugün aileler nasıl oluşuyor? Gerçekten de bir aile kurmayı ve cinsel denkliğin olmayışı ile başa çıkmayı mümkün kılan şey babanın zevk (jouissance) yasağı mıdır? Oedipus hâlâ her ailenin değişmez unsuru mudur? Bu unsur, anonim[11] olmayan bir arzunun çocuğa aktarımının gerçekleşmesinin yollarından sadece biri değil midir? J. Lacan *RSI'de* Oedipal babanın diğer isimleri arasında babanın bir ismi olduğunu, "*babanın diğer isimleri arasında zevk (jouissance) ile ne yapacağını bilmenin çeşitli biçimlerinden biri"* olduğunu hatırlatır. Bizler de klinik karşılaşmalarımızda cinsel karşılaşmayı kaydedemeyen ve bununla ne yapacağını bilemeyen kadınların, genç bekar annelerin kederlerini duymaktayız.

Öyleyse bugün uygarlaştıran, yasaklayan, düzenleyen şey, travma pahasına dâhi olsa daha fazla zevk isteği olduğunda, "bir baba" kendisine yapılan çağrıya nasıl yanıt verir? Göçmenlerin birazdan ele alacağımız durumu bunu örneklendirmektedir.

ARİF

Eylül 2015'te yeni okul dönemi başladığında, Mart 2013'ten beri çarşamba günleri görüştüğüm Komorlu küçük çocuk Arif ile yeniden bir araya geldim. Kendisini düzenli olarak takip etmeye başladığımda CP[12] sınıfına gidiyordu. Üç yaşından beri epilepsili olan ve beş

[11] Jacques Lacan tarafından Jenny Aubry'ye Ekim 1969'da el yazısıyla yazılmış olan bu iki not, ilk olarak Lacan tarafından 1983 yılında çıkan kitabında yayımlanmıştır. Metin burada *"Ornicar?"* dan itibaren', no. 37, Nisan-Haziran 1986, s. 13-14'ten yeniden basılmıştır.

[12] CP (Cours Préparatoire) Fransız eğitim sisteminde ilkokulların birinci senesine karşılık gelen ve sonraki sınıflara hazırlık amacıyla çocukların okuma yazma ve aritmetiğin temellerini öğrendikleri hazırlık sınıfıdır. (ç.n)

kardeşin en büyüğü olan bu çocuk, çok hızlı bir şekilde CLIS[13] ve MDPH[14]'ye yönlendirildi. Çok hızlı bir şekilde epilepsi nöbetleri seyrekleşti ve ortadan kayboldu. Yeni doğum yapmış olan anne, oğluna her zaman diğer kardeşleriyle birlikte eşlik ediyor ve küçük kardeşlerin hepsi aynı şekilde giyiniyordu. Anne, bu tedaviye sihirli bir güç atfederek oğlunun "iyileşmesi" ve normal eğitimine dönmesi yönündeki arzusunu dile getirerek çok hızlı bir şekilde konsültasyon alanına yatırım yaptı!

O esnada anne ve çocuklar şehir merkezinde küçük, sağlıksız bir dairede yaşıyor ve Arif çizimlerinde kardeşlerini ve kendisini annenin yatağında uyurken çiziyordu. İkinci yılda beşinci bir hamilelik haberi geldi. Sonuç itibariyle biz bu anneyi mütemadiyen bir bebeği emzirirken tanıdık.

Bu çocukta, çoğunlukla geometrik şekiller olmak üzere her bir çiziminde izlediği yolda bir özgünlüğün varlığını hemen fark ettik: Arif, çizimdeki ana figürü makasla kesiyor, kâğıdın dış sınırını yeniden ortaya çıkarıyor ama aynı zamanda çizimin içerisini ve dışarısını iptal ediyordu. Birkaç ay boyunca figürleri tasvir etmekte zorlandı. Yalnızca büyük elbiseler giyen kadın figürlerini ayırt edebildi ve pantolon giyen bir erkek figürü tasvir etmeyi başardığı gün ise bundan çok gurur duyacaktı. Geçtiğimiz yıl boyunca belirgin ilerlemeler kaydedilebildi. Nihayetinde harfleri ayırdı. Zira çalışmaya başladığımızda biri bir diğerine ataçlanmış harf serileri ya da friz dizileri, geometrik şekillerle dolu uzun yazı sayfaları oluşturuyordu. Bir seans sırasında bir dizi kalp çizdi ve ona bunların ne olduğunu sorduğumda "aşk" şeklinde yanıt verdi! Bir sonraki seansta annenin beşinci çocuğunu beklediğini öğrendik. Sosyal düzlemde ise, bu yeni hamileliğin ardından aile – anne ve çocuklar- çocukların kendilerine ait odalarının olduğu CHRS[15]'de geçici bir daireye yerleştirildi.

---

[13] Okul Entegrasyon Sınıfı (La classe pour l'inculision social), engelli öğrencilerin okul müfredatını takip edebilmeleri için öğrencilerin yaşına, engel durumuna ve yeteneğine göre uyarlanmış sınıflardır. (ç.n)

[14] Engelliler Birimi Merkezi (Une maison départementale des personnes handicapées), multidisipliner bir ekip olup, "engellileri ve ailelerini karşılamak, bilgilendirmek, desteklemek ve tavsiyelerde bulunmak ve engellilik konularında kamu bilincini artıran" bir oluşumdur. (ç.n)
https://www.cnsa.fr/vous-etes-une-personne-handicapee-ou-un-proche/missions-et-fonctionnement-des-mdph

[15] Konaklama ve Topluma Kazandırma Merkezi. Ciddi zorluk yaşayan birey ve ailelere sosyal yardım sağlamaktan sorumlu, kişisel ve sosyal özerkliklerine erişmelerine veya bunları yeniden kazanmalarına yardımcı olmak amacıyla kurulan bir kuruluştur. (ç.n)

Arif ve kız kardeşlerinden biri aynı soyadını taşırken, diğer çocukların farklı bir soyadını ya da annenin soyadını taşımaları nedeniyle babaların bu ailedeki yerini hâlâ anlayabilmiş değildim. Tüm bu çocukların ve bu kadının da yaşamında birbirini izleyen bir şekilde mevcut/nâmevcut olan baba, babalar asla ortaya çıkmamıştı. Fakat Arif, genetik babası olmadığı açık olan bir babadan duygulanımla söz edebiliyordu. Bu akrabalık sistemi içerisinde kadınların değiş tokuşu konusunu da hâlâ anlayabilmiş değildim. Babanın kim olduğunu öğrenmek için çocuğa hiçbir zaman müdahalede bulunmadım ve bu konuda anneden daha fazlasını öğrenmeye çalıştığımda ise dilimizi az konuştuğu için hızlı bir biçimde yolumu yeniden kaybettim. Bununla birlikte bu akrabalık sistemi içerisinde, İslam'ın girişiyle birlikte anaerkil bir örgütlenmeden ataerkilliğe geçiş konusu bana üzerinde çalışılacak bir nokta olarak görünmekte.

Bu anne, aracı atölye[16] çalışmasına[17] çok nadiren katılmış; genellikle bebeğini emzirdiğinden bu etkinliğe iştirak etmemiş, çocuklarını da kendi istekleriyle katılma konusunda serbest bırakmıştır. Kendisi yalnızca bir kere dayanamayıp geldi. Yaz tatilinden hemen önceydi ve mevzubahis olan çalışma makarnaları kâğıt bir tabağın üzerine yapıştırmak ve bundan dekoratif bir destek oluşturmaktı! Peki bu anne için ne oldu? Atölyede gerçekleşenleri metafor ve metonomi çalışmasının ortaya çıkması olarak nitelendirebilir miyiz?

Bu çocuğun terapisinde başından bu yana kendime bu "Tüm Gerçek" tarafından rehberlik edilmesine izin verdim. Zira çocuk için hastalığının yapısıyla düğümlenen gerçek etkileri bastırma ve metafor süreçlerini engellerken, bizzat ben de içinden çıkılamaz bir akrabalık sistemi ve yabancı bir dille karşı karşıyaydım. Bu Gerçek'in benim için olduğu kadar, Arif için de işlemesine müsaade ettim.

---

[16] "Atelier de médiation" öznelerin, Gerçek ile olan karşılaşmalarında kendine has olan gösterenlerinin belirmesinde bir "aracı", bir "köprü" olarak sanat ve nesnelerin dolayımlarından geçtiği ve öznelerin kendi anlatısını inşasında onlara "destek noktası" olan atölyelerdir. (ç.n)

[17] Bu konsültasyon kapsamında anne ve çocuk arasında, ebeveyn-çocuk bağını ve özellikle de anneyi güçlendirmek/desteklemek için ortak nesneler yarattıkları bir aracı atölye (un atelier de médiaiton) düzenlenmiştir.

Akabinde yeni okul yılının başladığı çarşamba günü çalışmaya yeniden devam ederken, geri döndüğü için çok mutlu olan ve bana CLIS'in CE1[18] seviyesine yükseldiği haberini veren bu çocuğu karşıladım. Artık kantinde yemek yediğini, bir yandan da domuz eti yememesini salık veren annesini can kulağıyla dinlediğini söyledi! "Eee tabii ki" diye yanıt verdi, "domuz eti pistir/domuzdur[19]!"

İşte şimdi bu çocuk için metafor bağlamında yeni bir aşama başlıyor olabilir. Domuz eti (porc) ve domuz (cochon) arasında bir alan açılır. Dinin makası bu alanı kapatmaya gelmedikçe, ne yazık ki bana bir Baba olarak değil ama mutlak BİR olarak görünen, eşsiz, diyalektiksiz ve uzlaşmasız bir Tanrı figürüyle bu açılımı mühürlemedikçe terapiyi devam ettirebiliriz. Zira ailelerin, özellikle de genç erkek çocukların radikalleşmesi sonucunda Kuran okulunu devlet okuluna tercih ettiklerini açıkladıkları ve ardından terapilerini sonlandırdıkları durumlar hatırımda.

KILLIAN

Killian ile 2013 yılında 7 yaşındayken çalışmaya başladım. CE1 sınıfına gidiyor, tam olarak çalışmayı reddetmiyor, çok ağır ilerliyor ve kendisine önerilen göreve tam anlamıyla bağlı kalmıyordu. Okuma ve yazma güçlüğü olan bu çocuk oyun alanında kışkırtıcıydı ve bazen şiddete başvurmaktaydı. Referans kişi irtibat formuna şunları yazmıştı: "Babadan hiç söz edilmedi." Annesi Sandra ile ilk temasım telefonda gerçekleşti. Bir erkeğin sesini duyduğumu sanmıştım.

Ardından Killian -ona böyle hitap edeceğim- ve annesini ağırladım. Sandra uzun boylu, güçlü, siyah saçlı genç bir kadın, bir kadın olarak bir nebze "travestiydi".

---

[18] CE1 olarak da *kısaltılan Cours élémentaire 1re année,* Fransa'da ilkokulların CP'den sonraki ikinci yılıdır.

[19] Fransızcada *"cochon"* "domuz, pis" anlamlarına gelirken "müstehcen" anlamına da işaret eder. Zira İslam'da haram, yasak olarak belirtilen tek hayvan domuzdur.
Christine Dura Tea, kendisi ile görüşmemizde bu noktada domuz (cochon) ve yasak olanın cinsel oluşuna işaret etmiştir. Bu noktada vakada bu cümle ile açılan aralık tam da yasak olanın, bir imkansızın yazılımının mümkün olduğu bir ana dairdir. Bu noktayı yazar çalışma sırasında açımlayacaktır. (ç.n)

Killian Sandra'nın ikinci oğluydu, büyük oğlu ise koleje[20] gitmekteydi. Çocuğunun okuldaki zorluklarından dolayı endişe duyuyor gibi görünmüyordu. Bu zorluklardan bahsediyor ve okulun talepleri hakkında söyleyebileceği şey "onu kızdırıyor" ve kısa bir süre sonra gizil bir saldırganlığın çocuğa yönelebileceğini duyuyorduk. Çocuk Sandra'nın yanındaydı ve konuşulanları dinliyordu. Sandra'nın yalnızca kendisinden, uzun bir şikâyet içerisinde geçmişinden, hayattaki öznel konumlanışından bahsettiğini söyleyebiliriz. Sandra, iki erkek çocuğun bekar annesiydi, zira babaların her ikisi de ayrı ayrı yanlarında kalmamıştı. Killian'ın oturma izni olmayan göçmen babası, Sandra hamileyken Cezayir'de yaşamak üzere hızlıca ülkeyi terk etmişti. Sandra ise daha sonra oğluna kulağa Arapça çalınan bir isim vermişti. Nitekim oğlunun adını tekrardan "Titi" olarak değiştirdi. Sandra hiç çalışmamış, iş dünyasına hiç entegre olmamış, oğullarıyla aynı yatakta uyuyan ve kendi aralarında çok fazla kavga eden bu çocuklarla birlikte küçük bir stüdyoda yaşamaktaydı. Sandra yaşam koşullarından, duygusal durumundan şikâyet ediyordu. Zira bir erkekle stabil bir ilişki kurmayı başaramıyor ve aynı zamanda ekonomik koşullarından yakınıyordu. Bir erkekle olduğu kadar maaşlı bir işle de nasıl başa çıkacağını bilmiyordu.

Kökeni olan ailesi ile çatışma içerisindeydi ve – ne olduklarını asla bilemeyeceğim- aile hikâyeleri nedeniyle de annesiyle görüşmüyordu. Fransız-Kamboçyalı bir çiftten dünyaya gelen ve ona bu ülkenin tarihiyle ilgili hiçbir şey aktarmayan Avrasyalı babasının tarihiyle ilgili de çatışma halindeydi. Geçmişi hakkında daha fazla bilgi almaya çalıştığımda ise "oltaya getirme" yeteneğine sahipti! Bununla birlikte Sandra "çekik gözler" niteliği üzerinde ısrar ediyordu. Ben bu nitelik üzerindeki ısrarında yine de bir gerçeğin ortaya konduğunu, başkalığın ve "çekik gözlü" oğullarında bulduğunu söylediği bu niteliği devreye sokan bir baba figürünün tesis edildiğini görüyorum. Ayrıca, ailesiyle bulunan tek bağı bu "Asyalı" niteliğini taşıdığını söylediği ve kendi oğullarıyla çok yakın bir ilişkisi olan küçük kardeşiyleydi.

Böylelikle tam olarak bir talepte bulunmayan ve herhangi bir ifade biçimine dâhil olma konusunda hayli pasif kalan Killian ile terapiye başladım. Lakin Killian oyuna girmek istemiyor

[20]Fransız eğitim sistemi"nde "collège" ortaöğretimin ilk devresinin ortak adıdır. Dört yıl sürer ve ilkokullardan sonra gelir.
https://fr.wikipedia.org/wiki/Coll%C3%A8ge_en_France

ya da belki de giremiyordu… Onu usulca oyuna çekmek ve cesaretlendirmek için kimi kurnazlıklar bulmalıydım. Birkaç ay sürecek olan ilk zamanda Killian çizim yapmayı kabul etti ve ondan bir hikâye anlatan çizimler yapmasını istedim. Belki de onu imgesel bir çerçeve yaratmasına, imgeselin ipini takip etmeye, çizerek ifade edebileceği korku ve şiddet dolu iç dünyasına tutarlılık ve temsiliyet kazandırmaya yönlendiriyordum. Killian daha sonra iki karakteri sırasıyla birbirinde farklı çizimlerle sahneye koydu. Ayı ve güneşi ağlatan kötü adam "Cap-man". Zira Cap-man dünyayı sadece kendisi için istiyor ve bu yüzden de savaşıyor, öldürüyor, gebertiyor, intikam alıyor ve aynı zamanda kendisini savunuyordu. Cap-man sırtında bir kep/şapka (cape) olan bir karakterdi. Ayrıca Simpsonlar dizisindeki baba Homer karakteri Killian'ın çizimlerinde anne ve hayat şartları tarafından her zaman dövülen bir erkek figürü olarak karşımıza çıkıyordu.

Çizimlerinin her biri kendi adıyla ve bana Amerikan dolarını temsil ettiğini söylediği bir sembolle imzalanıyordu. Bu sembolde mevzubahis olan bir bükmeydi (torsade), tam olarak üzerinin çizilerek kesilmesi (barré) değildi!

Bir gün Killian bir evin içinde biri tüfek, makineli tüfek taşıyan ve ikinci figürü silah zoruyla zapt eden iki figür çizdi. Bu çizim Ocak 2014 tarihliydi. Ona karakterlerinin kim olduğunu, adlarının ne olduğunu sorduğumda "Personne/ hiç kimse!" diye yanıtladı. Hemen ardından atik bir şekilde duyduğum şeyi yakaladım ve sayfanın arkasına "Père (baba)/sonne (zili çalıyor)" yazdım, Père (baba)ve sonne (zili çalıyor) arasına bir çizgi yerleştirdim. Killian hemen bana yanıt verdi: "Biliyorsun, babam zili çalmıyor." Ona yanıt olarak onu duyduğumu söyledim…

Takibinin ikinci aşamasını başlatacak olan bir sonraki seansa geri döndüğümüzde bana bir oyun icat etmek istediğini söyledi. "Père/sonne" "Baba/zili çalıyor" da olduğu gibi zil çalan tüm kelimeleri bulmamı önerdi. Fakat gerek onun gerek benim tarafımdan bu oyun kısa sürdü. Ben de ona "adam asmaca" oynamayı, yani kelimeyi bulana ya da asılana kadar gizemli bir kelimedeki eksik harf ya da harfleri bulmasını önerdim. Bu oyun birkaç hafta sürdü ve ben de en az onun kadar harf oyununda asıldım. İlkin kaybettiğinde itiraz ettiyse de sonra rahatladı. Çünkü Öteki de en az onun kadar kaybedebiliyordu. Ardından kazanmak için kurallara saygı göstermeyi gerektiren daha karmaşık oyunları devreye soktum. Onun çalışmaya bağlılığına, aktarım ilişkimizde ortaya koymayı kabul ettiği şeye tutarlılık kazandırmak için semboliğin hattını takip edecektim. Bu

üçüncü aşama oldukça hareketli olacaktı. Çünkü Killian kaybetmeye dayanamıyor, hile yapıyor, hile yaptığını kabul etmiyor ve benimle tartışıyordu. Ben de oyunu oynuyor ve sıklıkla seansı durduruyordum. Ona sadece oyunun kurallarını kabul ederse kazanabileceğinin altını çiziyordum. Ve öyle de olmaya başladı; giderek kurallara saygı duyarak oynamayı, kaybetmeyi ya da kazanmayı kabul etti.

Bu süre zarfında anne, başka bir muhite taşınmasını fırsat bilerek ortadan kayboldu. Birkaç hafta boyunca telefonlarına cevap vermedi, sonra tekrardan gün yüzüne çıktı. Çünkü okulun çıkış saatlerini hatırlatması nedeniyle fiziksel saldırıda bulunduğu okul müdiresiyle birkaç küçük sorun yaşamıştı. Müdire onu ihbar etmekle tehdit etti. Bunun üzerine Sandra benim korumamı istiyor ve çocuğunun "iyi bakım gördüğünü"[21] garantilemek için Killian'ın terapisine geri dönmek istiyordu! Aracı atölye henüz yeni başlamıştı ve Sandra yaratıcı güçlükler yaşayan diğer anneler için bir "kaynak" kişi olarak sürece dâhil olacaktı. Seansın ardından Killian da atölye çalışmasına katılacak ve anne oğul tüm öğleden sonra birlikte nesneler icat edeceklerdi. Belki de anne ve çocuk semptomla baş edebilmenin bir yolunu icat ediyorlardı? Akabinde anne bize çocuğun artık gelmeyeceğini, çünkü ona eşlik edecek "personne/hiç kimse" olmadığını, bir iş sözleşmesini kabul ettiğini ve bir telefon araştırmacısı olduğunu söyledi. Hemen ardından bir başkasıyla geçinmenin ne kadar zor olduğunu söyleyerek bir başka işe geçti: kasiyerlik![22]

Kendisinden artık haber alamıyoruz, telefonlara yanıt vermiyor... Zili çalan bir Baba yok.

---

[21] Yüksek sağlık otoritesine göre (Haute autorité de Santé): "İyi muameleye, hastaların veya kullanıcıların bakımında ve ailelerinin ve arkadaşlarının ağırlanmasında, hak ve özgürlüklerine saygıyı teşvik etmeyi, onları dinlemeyi ve ihtiyaçlarını dikkate almayı amaçlayan ve istismarı önleyen kapsamlı bir yaklaşımdır." (ç.n)
https://www.has-sante.fr/jcms/c_915130/fr/promotion-de-la-bientraitance#:~:text=La%20bientraitance%20est%20une%20d%C3%A9marche,tout%20en%20pr%C3%A9venant%20la%20maltraitance.

[22] Yazarın burada ünlem ile belirttiği "kasiyerlik" göstereni, vaka bağlamında düşünüldüğünde bize zevkin "kasasını tutan" kapalı bir mantığa referansta bulunur. Çocuk annenin küresinde (sphère), kasasındadır. (ç.n)